
Zebrania "czwartkowe".

Biuletyn Polonistyczny 20/3 (65), 82-83

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZEBRANIA „CZWARTKOWE”

Jan Błoński: Grotowski dzisiaj
21 października 1976

Odejście Jerzego Grotowskiego i Teatru Laboratorium od sztuki teatralnej sensu stricto każe zastanowić się nad: a) przyczynami decyzji, b) kierunkiem obecnych poszukiwań zespołu. Porzucenie teatru uzasadnić można – zdradzaniem przez Grotowskiego od dawna – pragnieniem radykalnego zjednoczenia aktora i widza oraz likwidacji wszelkiej "roli" (rozumianej jako narzędzie represji), a co za tym idzie – spektaklu jako przedmiotu estetycznego. Celem obecnym zaś wydaje się działalność pedagogiczno-inicjacyjna, zmierzająca do przekształcenia duchowego partnerów ("braci", skupionych wokół Laboratorium) i oscylująca, jak się zdaje, wokół tematów i pragnień, występujących niegdyś w mistyce panteistycznej.

Byłoby jednak nadużyciem analizować – a tym bardziej oceniać – podobne starania nie poznawszy ich w osobistym doświadczeniu. Ambicją referenta było zatem tylko wskazanie ewolucji intelektualnej zespołu, którą można odczytać z wypowiedzi programowych i dokumentów pisanych, traktowanych jako świadectwa "doktryny" zespołu.

J. B.

Jerzy Święch: Partyzancki raj
18 listopada 1976

Odczyt poświęcony szczegółowej analizie tematycznej i semantycznej pieśni partyzanckiej z lat II wojny światowej.

Janusz Maciejewski: Krytyk pod presją
20 stycznia 1977

Tematem referatu był krytyk – nie jako podmiot działań opinio-

twórczych, nie jako ten, kto wywiera swymi sądami presję na różne instytucje życia literackiego i na jednostkowych autorów, ale jako przedmiot, który sam staje się obiektem różnorodnych nacisków sytuacji życia kulturowego (wprawdzie stara się im przeciwstawiać, ale musi się z nimi liczyć i w wielu wypadkach im ulegać). Owe naciski dzielą się, zdaniem referenta, na immanentne i transcendentne, a te ostatnie z kolei – na formalne i nieformalne.

Do immanentnych należą: wzgląd na założonego, konkretnego odbiorcę, wzgląd na omawianego autora i nacisk ze strony tradycji krytyczno-literackiej (w tym także – uprzednio przez danego krytyka sformułowanych sądów).

Do transcendentnych formalnych: mecenas (w tym także mecenas państwowy), wydawca, redaktor czasopisma, cenzor. Wreszcie do transcendentnych nieformalnych: takie instytucje (parainstytucje?) opinii publicznej, jak salon czy kawiarnia literacka.

Wszystkie te naciski docierają do krytyka nie jednokierunkowo, ale we wzajemnych sprzężeniach, często niwelując się wzajemnie (wzgląd na mecenasa np. jest często sprzeczny z naciskami opinii kawiarni literackiej forytującej diametralnie różne wartości).

W tej sytuacji krytyk ma możliwości i wyboru, i manewru, w dużym stopniu ocalającego możliwość swobodnego formułowania sądu.

J.M.

SPRAWOZDANIA Z PODRÓŻY NAUKOWYCH

Sprawozdanie z pobytu naukowego w Moskwie (listopad 1975 – maj 1976) i w Leningradzie (czerwiec – październik 1976)

W związku z prowadzonymi przeze mnie pracami nad folklorystycznymi gatunkami fabularnymi otrzymałam roczne stypendium naukowe Instytutu Badań Literackich PAN w celu zapoznania się z nowoczesnymi badaniami w tym zakresie w Związku Radzieckim.